

mesto, kjer je rejša in slabejša dlaka. Tako se rada vseda na gobec, na smrček, v golt, na trebuh itd. ter se kaj v kožo zabode. Bivolu je muha najnevarnejša, ker se ne umeje dobro braniti, in tudi dlaka mu je rejša. Za bivolom se najslabejše godi angleškej svinji, a potem našemu govedu. Konji se še najbolje branijo, ker morejo kožo stresati, z repom opletati in tudi po zemlji se dobro povaljati. Čim muha sede na žival, koj se mej dlako do kože pririje, in kmalu je okoli nje še 40 do 60 tovaršic kakor v klopčiču. Muhe se v kožo tako globoko zarijejo, da jim se še glava ne vidi. Dokler živalca kri sesa, drži se tako trdo, da jo samo mrtvo moreš izvleči. Kedar se dovolj nasesa, potem sama pade iz rane na zemljo, in se ne more gibati. Kjer je kepa muh sesala, tam se napravijo trdi boleči otoki in če dobi žival več takih otokov, moremo si misliti, kako strašne bolečine trpi. Radi velikega izgubitka krvi, ki jo muhe izpijo, mora žival oslabeti, po vrhu se jej vname še koža od ubadov in strupene sline, ki jo muha v rano spušča, pa ni čudo potem, da žival kmalu pogine. Žival postane lena, pobesi glavo in ušesa, oči jej zgube svitlobo, ne jí in ne pije več. Kmalu jo oblije mrzel pot, grozna mrzlica jo začne tresti, naposled pade onemogla na zemljo, rujove in stoka, dokler jo smrt reši groznih bolečin. Ako obolela žival nima postrežbe, pogine v nekaj urah.

Zatreti muhe ni moči. Bila bi nespamet, ako bi kdo hotel očistiti one silne potoke, kjer se muha leže. S te strani gospodarju ni pomoči. Kjer se muha vsakega leta redno ponavlja, tam mora gospodar svojo živino čuvati. Čim se pokažejo prve muhe, mora čez dan vso živino v hlevih imeti, pa tudi še pred vrati ogenj netiti, a na pašo jo sme samo po solučnem zahodu spuščati. Kjer gospodar mora z živino na delo, naj jo popreje po gobcu, vratu, nogah in na trebuhu namaže s petrolejem, mastjo ali oljem, da tako od nje muhe odganja. Tam, kjer se muha koti in kjer se redno vsakega leta pojavlja, čuvajo gospodarji na ta način svojo živino od 20. aprila pa do 15. junija, in to jim pomaga. V oddaljenih krajih, kjer ljudje ne morejo na to nadlogo biti pripravljeni, tam gledajo, da nesrečnej živali saj ublaže bolečine, ako je ne morejo oteti. Mažejo jo s kisom in milom, zmivajo s hladno vodo, oljem in karbolno kislino, in če ni žival zelo ogrizena, more se še oteti.

Golubaška muha ni samo živini, temveč je tudi človeku nevarna. Človek se ve da se jej laglje brani, in zato reje prihaja v večjo nesrečo. Pripovedajo, da je več potov deca v povojih, ko so jo matere brez nadzorstva pustile, od muh pomrla. V tamiškem Banatu so sedle nek pot muhe na golonogo ženo, ki je imela zelo kratko krilo, in so jo tako grdo oklale, da je od tega umrla. Ako človeka samo jedna muha zbode, utegne se mu napraviti kot oreh velik otok, ki ga grozno peče, in tudi mraz ga stresa.

(Dalje prihodnjič.)

Narodno-gospodarske reči.

Trgovinska in obrtniška zbornica.

C. kr. ministerstvo za uk in bogočastje je izdalo sporazumno z ministerstvom za notranje reči in za trgovino naslednji ukaz z dne 25. julija 1890. l., št. 15090 o uvedbi normalne uglasbe godbenih instrumentov do vseh političnih deželnih načelnikov:

Mejnarodni shod za uglasni zvok, ki je bil od 16. do 19. novembra 1885. l. na Dunaji, sklenil je soglasno priporočati vladam, katere so se udeležile shoda, da vzprejmo en edin mejnarodni uglasni zvok, ki bodi tisti A črtane oktave, katerega višina je določena z 870 prostimi tresaji v sekundi.

Pritrjujoč temu sklepu s posebnim ozirom na velike koristi, katere bode uporaba te enotne uglasbe donšala v zdravstvenem oziru pri pouku v petji po zavodih in učilnicah, pripadajočih mojemu področju, ukazujem zaradi njegove zvršitve sporazumno s c. kr. ministerstvom za notranje reči in trgovino naslednje:

1.) Normalno uglasbo morajo vzprejeti in uvesti:

- a) C. kr. strokovne šole za izdelovalce godbenih instrumentov;
- b) vse od države podpirane godbene šole;
- c) vsi v vrsto splošnih ljudskih šol, meščanskih šol, učiteljskih ter srednjih šol spadajoči učni zavodi, po katerih se učenci praktično uče godbe, naposled
- d) od države podpirana godbena društva.

2.) Ti zavodi in ta društva morajo imeti potrjene glasbene vilice (točka 4.) in rabiti pri godbenih vajah in igrah edino le normalno uglasene instrumente.

3.) Kontrolo v vedno enaki normalni uglasbi pri gori omenjenih zavodih in učilnicah je

- a) po c. kr. strokovnih šolah za izdelovalce godbenih instrumentov in
- b) po godbenih šolah in godbenih društvih, podpiranih od države, izvrševati organom, katerim je ministerstvo za uk in bogočastje izročilo njih nadzorstvo, po vseh drugih v točki 1. pod c) navedenih šolskih zavodih pa šolskim oblastvom, ki nadzorujejo pouk in sicer poslednjim tako, da se šolski nadzorniki o priliki uverijo, ali se izpolnjujejo predpisi o normalni uglasbi.

4.) Po znanostnih pravilih napravljene vzorne glasbene vilice, ki oglašajo normalni uglasni zvok ob temperaturi $+ 15^{\circ} \text{C.}$, bodo shranjene v fizikalnem kabinetu c. kr. vseučilišča Dunajskega.

Temu fizikalnemu kabinetu bode izročena tudi potrditev glasbenih vilic (t. j. on jih bode preizkušal, primerjaje jih z vzornimi vilicami, in potrjeval njih soglasnost z normalnim zvokom, pritiskaje na nje potrdilni pečat). Potrditev ali verifikacija se bode vršila pod nadzorstvom posebne komisije v kateri bodo zastopniki izmed fizikov in godbenikov in koje ustanovitev se bode naznanila ob svojem času.

Potrjevale se bodo samo take vilice, ki so narejene po naslednjih določilih:

- a) Vilice morajo biti izdelane iz nekajenega vlitega jekla;
- b) roglja morata biti vzporedna in najmanj pol centimetra široka;
- c) za mejnarodno uglasbeno znamko in potrdilni pečat (primeri naslednji odstavek c) odmenjeni prostor po obeh ploščnatih straneh vilic mej vogljema in ročkom (sedlom) mora biti najmanj eden centimeter velik;
- d) vilice morajo biti brez rje in belosvetlo zlikane, ali na višnjava zgrete;
- e) vilice morajo imeti na eni ploščnati strani na mestu, označenem pod b) uže vtisneno mejnarodno uglasbeno znamko (870)

Potrdilni pečat, katerega potrdilna komisija pritisne na drugi strani ročka ali sedla, sestoji iz avstrijskega dvojnega orla in letnic, kedaj so bile vilice potrjene. Ta pečat bode smela uporabljati edino le potrdilna komisija, oziroma fizikalni kabinet vseučilišča Dunajskega kot organ te komisije.

5.) Kot rok za uredbo normalne uglasbe po gori navedenih zavodih in učilnicah določuje se v obče za Dunaj doba enega leta, za mesta zunaj Dunaja pa doba dveh let, štejoč od dne, ko je bil ta ukaz razglašen.

Poblaščujem pa Vaše, da smete onim godbenim šolam in od države podpiranim godbenim društvom, katera bi potrebovala v izvršitev te naredbe nekoliko novih pihal, primerno podaljšati rok do 5 let. Oni učni zavodi in od države podpirana godbena društva, ki rabijo orglje, naj uvedo normalno uglasbo tedaj, kadar si napravijo druge orglje ali kadar predelajo stare.

6.) Godbene šole, katerih država ne podpira, pozvati je nujno, da kar najhitreje priravnajo svoje instrumente novi uglasbi, kajti dosedanja neenaka uglasba po šolah in pri orkestrih je bila pri pouku v petji zelo nevarna razvoju glasov. Vaše prosim, v bodoče strogo gledati pri ustanovitvi takih šol na to, da se njih imetelji zavežejo, držati se trdno normalne uglasbe. Ta ukaz se prijavlja ob enem deželnemu šolskemu svetu s pozivom, da nemudoma ukrene glede svojemu področju pripadnih učnih zavodov prikladne naredbe.

Zajedno se obračam, opozarjajoč na zaželeno splošno uvedbo normalne uglasbe, do gospodov nadškofov in škofov trojih obredov katoliške cerkve in pa do škofov grško-vzhodne cerkve ter do predsednika c. kr. evangelskega višega cerkvenega sveta avgsburške in helvetske vere, zaradi rabe normalne uglasbe pri cerkvenem petji in cerkveni godbi in zaradi uravnave uglasbe cerkvenih orgelj.

Vaše prosim, priporočiti v mojem imenu tudi načelnikom v Vašem upravnem okoliši stoječih samostanov in opatij, da dado kar najhitreje uglasiti orglje po normalni uglasbi, vsakakor pa tedaj,

kadar si napravijo nove ali stare predelajo. Takisto naj vpliva Vaše ako treba, tudi na izraelitske bogočastne predstojnike.

Skoraj ne bode mogoče tega ukaza izpolniti v določenih rokih, vender prosim Vaše, vedno biti pozorni na uravnavo uglasbe cerkvenih orgelj in naročiti okrajnim glavarstvom, naj patronatnim komisarjem javnih patronov posebe naznanijo ta ukaz, da uporabijo o priliki svoj vpliv v tem oziru. Mejnarodni shod je tudi priporočil zaradi tega, ker se uglasba vsled vnanje temperature zelo izpreminja, uglašati orglje za tisto srednjo temperaturo, ki je primerna posebnim razmeram njih porabe.

Glede godbenih, pevskih in koncertnih društev, katerih država ne podpira, potem glede koncertnih zavodov in glede gledališč bode prikladne ukaze izdalo c. kr. ministerstvo za notranje reči. S svojega stališča mi je le glede onih godbenih društev, katera dobivajo državne podpore za svoje godbene šole, opomniti, da je bodo v bodoče prejemale le tedaj, kadar izpolnijo naredbe, ki se tičejo normalne uglasbe.

Na izdelovanje instrumentov in glasbenih vilic bode primerno vplivalo c. kr. trgovsko ministerstvo.

Z ozirom na ta ukaz je c. kr. trgovsko ministerstvo pozvalo trgovsko in obrtniško zbornico, da opozori izdelovalce godbenih instrumentov in glasbenih vilic, oziroma dotične obrtne zadruge svojega okraja, naj se pri napravi svojih izdelkov ozirajo na normalno uglasbo sosebno pa da uglašajo pihala pri 20 ° C in to uglasitev zaznamenujejo na instrumentih s kako uglasbeno znamko potem da so druge zveneče reči kot glasbeni jeziki, glasbene piščalke itd. proglašene za nesposobne za pravotno (avtentišno) oglašanje normalnega uglasnega zvoka, dalje da so vzorne glasbene vilice shranjene v fizikalnem kabinetu c. kr. vseučilišča Dunajskega in da bode ta fizikalni kabinet potrjeval glasbene vilice ter on edini smel uporabljati avstrijsko potrdilno znamko.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Deželni odbor.

Deželni odbor imenoval je za svoja zastopnika v okrajnem cestnem odboru za Krški skladovni okraj Ivana Pfeiferja, trgovca v Leskovcu, in Antona Jugovica, posestnika na Krškem.

Okrajnemu cestnemu odboru dovolilo se je pobiranje 25 % priklade na vse neposrednje davke za cestne potrebščine.

Nekatere občine predložile so c. kr. deželnemu predsedstvu prošnjo, naj bi visoka c. kr. vlada v zadnjem zasedanju deželnega zbora sprejetega zakonskega načrta o poroštvu čistega dohodka za Dolenjski železnici ne priporočala v najvišje potrjenje. Ker je v dotični prošnji